

Μετά την επιστροφή τους στη Σπάρτη, ο Μενέλαος και Ελένη βασίλευσαν για πολλά χρόνια. Όταν πέθαναν, τους έθαψαν στην Θεράπνη. Και οι δυο, τοποθετήθηκαν στο νησί των Μακάρων. Ακόμα κι εκεί, η Ελένη δεν απαρνήθηκε τις συνήθειές της. Κλέφτηκε με τον Κινύρα, τον κατά μια εκδοχή πατέρα του Άδωνη, όσο ζούσε βασιλιάς στην Κύπρο. Εκεί όμως, η απαγωγή της δεν είχε άλλες συνέπειες καθώς το ζευγάρι πιάστηκε πριν να προλάβει να πάει μακριά.

Κατά τον Ευριπίδη, ποτέ η Ελένη δεν επέστρεψε στη Σπάρτη. Είχαν σταθμεύσει στο Άργος, αυτή και ο Μενέλαος, όταν έγινε το κακό. Ήταν τότε που ο Ορέστης εκδικήθηκε την δολοφονία του πατέρα του, Αγαμέμνονα, σκοτώνοντας την Κλυταιμνήστρα. Ο Μενέλαος φοβήθηκε ότι ο φόνος της Κλυταιμνήστρας θα ξυπνούσε ζοφερές μνήμες και οι εκεί κάτοικοι θα ξεσπούσαν την οργή για τα δεινά τους στην Ελένη. Μετά από τόσες περιπέτειες, κινδύνευε να την χάσει, ενώ απείχαν πολύ λίγο από την πατρίδα τους. Την έκρυψε στο πατρικό του που όμως ήταν και το πατρικό του Αγαμέμνονα. Εκεί κατέληξαν ο Ορέστης και ο Πυλάδης. Την είδαν και χίμηξαν αυτοί να την σκοτώσουν. Προστάτης του Ορέστη αλλά και της Ελένης, ο Απόλλωνας την ανάρπασε. Η Ελένη έγινε θάνατη, όπως όριζε απόφαση του Δία.

Σύμφωνα με μια εκδοχή, η Ελένη έγινε, ως θάνατη, σύζυγος του Αχιλλέα στο νησί του, τη Λευκή (ή Φαινή), στον Εύξεινο Πόντο (στις εκβολές του ποταμού Βορυσθένη, σημερινού Δνείπερου), όπου θνητοί απαγορευόταν να πατήσουν. Εκεί, γέννησε στον ήρωα ένα φτερωτό γιο, τον Ευφορίωνα. Ο Δίας τον ερωτεύτηκε αλλά ο νεαρός αρνήθηκε τον έρωτά του και θέλησε να ξεφύγει. Ο θεός τον πρόλαβε στη Μήλο και τον κεραύνωσε.

Σύμφωνα με άλλη εκδοχή, ο Μενέλαος πέθανε πρώτος. Οι νόθοι γιοι του, ο Μεγαπένθης και ο Νικόστρατος, έδιωξαν την Ελένη θέλοντας να πάρουν αυτοί την εξουσία. Οι κάτοικοι της Σπάρτης προτίμησαν τον Ορέστη βασιλιά τους αλλά η Ελένη ήδη είχε φύγει. Κατέληξε στη Ρόδο, στην όπως νόμιζε φίλη της, Πολυξώ. Εκείνη όμως ακόμα θρηνούσε τον θάνατο του άντρα της, Τληπόλεμου, που σκοτώθηκε στην Τροία. Και βέβαια, θεωρούσε ότι η Ελένη ήταν η μοναδική αιτία για όλο το κακό.

Η Πολυξώ έβαλε δυο δούλες της να μεταμφιεστούν σε Ερινύες και τις έστειλε να τρομάξουν την Ελένη, την ώρα που βρισκόταν στο λουτρό. Τόσο πολύ φοβήθηκε εκείνη που θολωμένη βγήκε στον κήπο και κρεμάστηκε από ένα δέντρο (ή οι δούλες ως Ερινύες την έπεισαν να

κρεμαστεί ή την κρέμασαν αυτές).

Οι Έλληνες των κλασικών χρόνων την τιμούσαν ως θεά. Με ιερό της «Ελένης Δενδρίτιδος» στην Ρόδο. Με ιερό στη Θεράπνη, όπου τη λάτρευαν μαζί με τον Μενέλαο. Με ναούς σε πολλές περιοχές. Στον Ραμνούντα κυρίως. Αργότερα, πίστευαν ότι χάρη στην Ελένη έγιναν θεοί, τόσο οι αδελφοί της, Διόσκουροι, όσο και ο Μενέλαος. Και, όπως και οι Διόσκουροι, προστάτευε κι αυτή τους ταξιδιώτες στην θάλασσα.

Στη Σπάρτη μιλούσαν και για ένα της θαύμα που καταγράφει και ο Ηρόδοτος (Στ' 61 κ.ε.): Στη Θεράπνη ζούσε μια γυναίκα που είχε πολύ άσχημη κόρη. Έβαλε την παραμύνη να πηγαίνει στον ναό την μικρή, να την αποθέτει στα πόδια του αγάλματος της Ελένης και να παρακαλά την θεά να πάψει το κορίτσι της να είναι τόσο άσχημο. Μια μέρα, μια άγνωστη γυναίκα πλησίασε την παραμύνη, άγγιξε το κεφάλι του κοριτσιού και είπε στη συνοδό του να μην ανησυχεί. Η μικρή θα γινόταν το πιο όμορφο κορίτσι της Σπάρτης. Η άγνωστη ήταν η Ελένη. Και η μικρή, όταν μεγάλωσε, έγινε πανέμορφη και παντρεύτηκε τον Άγητο, φίλο του βασιλιά Αρίστωνα της Σπάρτης. Την είδε ο βασιλιάς, την ερωτεύτηκε, την πήρε από τον φίλο του με μπαμπεσιά και την έκανε τρίτη γυναίκα του. Ήταν η μητέρα του περιβόητου Δημόρατου, βασιλιά της Σπάρτης που κατέφυγε στην αυλή του Δαρείου, στη διάρκεια των περσικών πολέμων.

(τελευταία επεξεργασία, 17 Ιουνίου 2021)